

Representantforslag 54 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Geir Jørgen Bekkevold, Laila Dāvøy, Rigmor Andersen Eide, Dagfinn Høybråten og Kjell Ingolf Ropstad

Dokument 8:54 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgen Bekkevold, Laila Dāvøy, Rigmor Andersen Eide, Dagfinn Høybråten og Kjell Ingolf Ropstad om å legge ned de regionale helseforetakene og omgående å fryse alle omstillingsprosesser i lokalsykehusene

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge står overfor viktige prioriteringer for å sikre at helsetjenester blir gitt til dem som trenger det mest, og at det utvikles et likeverdig tilbud i hele landet. Landets geografi vil stort sett alltid kreve enten mye transport eller desentralisering av helsetilbud.

Ved flere anledninger har det blåst opp til storm som følge av de regionale helseforetakenes avgjørelser. Uenighet om nedleggelse av lokalsykehus, sykehusutbygginger og -sammenslåinger skaper strid både lokalt og nasjonalt. Det har også vært betydelig debatt om utviklingen i lønnsnivået til ledere i sykehussektoren. Samlet har dette bidratt til at de regionale helseforetakene i noen grad mangler nødvendig legitimitet for å foreta viktige grep for å sikre hensiktsmessig drift og økt ressurskontroll.

Det gjøres en god jobb i styrende og administrative organ i de regionale helseforetakene. Men det er behov for en tydelig politisk styring av spesialisthelsetjenesten, noe som dessverre har vist seg å være vanskelig å sikre innenfor eksisterende styringsmodell.

Det er behov for lokal tilpasning av helsetjenestetilbudet. Det må på et overordnet nivå finne sted en nasjonal styring. Med større helseforetak får de regionale helseforetakene stadig mer begrenset legiti-

mitet. Dermed er det grunnlag for å fjerne mellomleddet som de regionale helseforetakene utgjør, mellom helseforetakene og Helse- og omsorgsdepartementet.

Dagens struktur synes også i utilstrekkelig grad å ivareta behovet for best mulig utnyttelse av de totale helseressursene. Denne problemforståelsen peker i retning av både desentralisering og sterkere nasjonal samordning.

Dagens struktur med halve Helse-Norge i ett regionalt helseforetak og hovedstadsprosessen i Helse Sør-Øst RHF bereder også grunnen for at de regionale helseforetakene blir overflødige.

I noen tilfeller kan grensene mellom regionale helseforetak hindre løsninger til beste for befolkningen. Begrunnelsen for å slå sammen Helse Sør RHF og Helse Øst RHF var nettopp at foretaksgrensen hindret de beste løsningene. Foretaksgrensene mellom Helse Vest RHF og Helse Midt RHF og mellom Helse Midt RHF og Helse Sør-Øst RHF er eksempler på områder der omstillinger i sykehustilbudet burde utvikles på tvers av regiongrensene.

Forslagsstillerne mener at Helse- og omsorgsdepartementet bør overta noen av oppgavene som de regionale helseforetakene har utført. Hvordan departementet skal organisere ivaretagelsen av henholdsvis eierrollen og «sørge for»-ansvaret, bør utredes nærmere. Det er etter forslagsstillerens mening ikke hensiktsmessig med etablering av et nytt direktorat. Mest sannsynlig vil en utvidet eieravdeling i departementet kunne forestå denne eierstyringen, gitt at den baseres på forenklet, strukturert og formalisert styring.

En avvikling av de regionale helseforetakene vil bidra til forenkling og reduksjon av byråkratiet i helsetjenesten, slik at mest mulig av ressursene kan gå direkte til pasientbehandling. En plassering av dette ansvaret i departementet vil også føre til sterkere

overordnet politisk styring av sykehusene, og gi større likeverdighet i hele landet.

En avgjørende forutsetning er at departementets eierstyring forenkles sammenlignet med dagens system for styring av regionale helseforetak og helseforetak, og at denne er basert på en myndiggjøring av helseforetakene. Helseforetakene fremstår som egnet til å bære et mer helhetlig ansvar for leveranse av spesialisthelsetjenester til befolkningen. Styringsdialogen mellom helseforetakene og departementet må legges dette til grunn. Helseforetakene vil også gjennom dialog med kommunene i sine områder være godt rustet til å sørge for en utforming av tjenestetilbudet på en måte som har tillit i befolkningen. Myndiggjøringen av de lokale helseforetakene tydeliggjør hvor ansvaret for definering av behov og utforming av tjenestene bør ligge; nemlig i de lokale helseforetakene.

Ivaretagelse av private tilbydere

Ideelle, private sykehus, samt øvrige institusjoner innen somatikk, rusbehandling psykisk helsevern og habilitering/rehabilitering, utgjør et viktig supplement og korrektiv til den offentlige helsetjenesten. Disse bør sikres en sentral rolle i sektoren også i fremtiden, med langsiktige og forutsigbare rammebetingelser som gir rom for kompetanseoppbygging og investeringer i bygninger og trygge arbeidsforhold for de ansatte. Ansvaret for disse tjenestetilbydere bør innenfor en modell som her foreslås, ligge hos departementet, slik at interessekonflikter unngås. Det kan ha uheldige effekter når en tjenesteleverandør også skal vurdere bruk av andre tjenesteleverandører som kan oppfattes som konkurrenter.

Lokalsykehusene

Lokalsykehusene er en viktig del av norsk helse-tjeneste. De representerer en trygghetsbase som har

sine fortrinn i nærhet, breddekompetanse og lokalkunnskap, slik det redegjøres for i rapporten av 19. mars 2007 til Helse- og omsorgsdepartementet, Lokalsykehusenes akuttfunksjoner i en samlet behandlingsskjede.

Forslagsstillerne viser til at regjeringspartiene selv gir uttrykk for en forståelse av lokalsykehusenes betydning i Soria Moria-erklæringen, men at dette ikke blir fulgt opp i praksis. Forslagsstillerne mener at omstillingsprosessene i lokalsykehusene omgående må fryses inntil man har fått på plass en omforent definisjon av hva et lokalsykehus skal inneholde. Det må lages en nasjonal sykehusplan som en del av Nasjonal helse- og omsorgsplan.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

I

Stortinget ber regjeringen fremme forslag for Stortinget om å legge ned de regionale helseforetakene.

II

Stortinget ber regjeringen om omgående å fryse pågående omstillingsprosesser i lokalsykehusene inntil en nasjonal sykehusplan er utarbeidet.

III

Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal sykehusplan som en del av Nasjonal helse- og omsorgsplan.

Oslo, 9. desember 2010